

KOMMUNAL PLAN FÖR RÄDDNINGSSINSATS

ENLIGT 3 KAP. 6§ FÖRORDNINGEN (SFS 2003:789) OM SKYDD
MOT OLYCKOR

Kommunal plan för räddningsinsats

Enligt 3 kap.6§ förordningen (SFS 2003:789) om skydd mot olyckor
- Allmän del

Diarienummer: SBN-2024-0019517

Datum: 2024-11-05

Handläggare: Peter Wikström

Beslutad av: Samhällsbyggnadsnämnden

Innehåll

Innehåll	2
1. Inledning.....	3
1.1 Syfte och mål	3
1.2 Metod	3
1.3 Innehåll från MSBFS2015:8	4
1.4 Samråd.....	4
1.5 Revidering	5
1.6 Delgivning	5
2. Organisation av kommunal räddningstjänst vid allvarlig kemikalieolycka	6
2.1 Kalix räddningstjänst och Räddningssamverkan Nord	6
2.2 Förmågor vid allvarliga kemikalieolyckor.....	6
2.3 Räddningsinsats intill Sevesoanläggning	6
2.4 Alarmering	6
2.5 Varning till allmänheten	7
3. Sevesoverksamhet av den högre kravnivån.....	8
3.1 Billerud Karlsborg	8
3.1.1 Verksamhet	8
3.1.2 Beredskapsorganisation	8
3.1.3 Särskilda risker	8
3.1.4 Räddningsinsats	9
3.1.5 Övningar	9
3.1.6 Varning och information till allmänheten	9
3.1.7 Underrättelse till myndighet i annan stat.....	9

1. Inledning

Detta dokument beskriver Kalix räddningstjänsts hantering av bestämmelserna i 3 kap. 6§ förordningen (SFS 2003:789) om skydd mot olyckor. Det vill säga kommunens plan för räddningsinsatser för att begränsa skadorna vid en allvarlig kemikalieolycka vid verksamhet som lyder under den högre kravnivån enligt lag (199:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemolyckor (Sevesolagstiftningen)

Inom Kalix räddningstjänsts geografiska område omfattas en verksamhet av detta krav - Billerud Karlsborg. Verksamhetsspecifik information återfinns i kapitel 3.

Följande dokument är en generell och allmän del i räddningstjänstens samarbete med ovan nämnda verksamhet som kommuniceras med allmänheten. Utöver detta dokument finns objektspecifika och detaljerade delar vilka inte kommuniceras med allmänheten då dessa innehåller uppgifter endast avsedda för räddningstjänstens operativa insatser.

Den verksamhet som lyder under den högre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen har skyldighet att redovisa en säkerhetsrapport som ska förnyas vart femte år, eller vid större förändringar. Säkerhetsrapporten ska bland annat beskriva verksamheten, verksamhetens risker, farliga ämnen, samt innefatta en intern plan för räddningsinsats.

Den kommunala planen för räddningsinsats innefattar information om hur räddningsinsatser ska genomföras, hur resurser ska samordnas och hur allmänheten ska informeras.

1.1 Syfte och mål

Syftet med den kommunala planen för räddningsinsatser är att beskriva räddningstjänstens förmåga att genomföra effektiva räddningsinsatser vid Sevesoverksamheter som lyder under den högra kravnivån enligt Sevesolagstiftningen.

Målet med planen är att:

- Avgränsa och ingripa mot olyckor så att följderna minimeras och de skador som orsakas på människor, miljö och egendom begränsas.
- Vidta nödvändiga åtgärder för att skydda människor och miljö från följderna av allvarliga olyckshändelser.
- Lämna nödvändig information till allmänheten samt berörda organ och myndigheter i området.
- Vidta åtgärder för att säkerställa och sanera miljön efter en allvarlig olyckshändelse.

1.2 Metod

Underlaget till detta dokument finns i verksamhetens säkerhetsrapport. Dokumentet har tagits fram i samråd med berörd verksamhetsutövare, som själva är skyldiga att ha en plan för att kunna hantera en allvarlig kemikalieolycka, en intern plan för räddningsinsats.

1.3 Innehåll från MSBFS2015:8

I Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrift om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, bilaga 2, framgår vilken information som ska finnas i kommunens plan för räddningsinsats. I tabellen nedan framgår var i detta dokument denna information går att finna.

	MSB 2015:8 Bilaga 2	Hänvisning i detta dokument
1	Information om hur kommunens räddningstjänst organiseras vid en allvarlig kemikalieolycka.	Kapitel 2
2	Redogörelse av hur kommunens räddningstjänst larmas vid en allvarlig kemikalieolycka.	Kapitel 2.4
3	Vilka personella och materiella resurser som behövs och hur dessa ska samordnas vid en allvarlig kemikalieolycka.	Kapitel 2.2
4	Hur räddningsinsatser ska genomföras, både inom och utanför verksamhetens område, vid en allvarlig kemikalieolycka.	Kapitel 2.3
5	Redogörelse av hur allmänheten, närliggande verksamheter och andra verksamhetsplatser som faller utanför tillämpningsområdet för lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemolyckor, skall varnas och informeras vid en allvarlig kemikalieolycka.	Kapitel 3
6	Vilka åtgärder som allmänheten, närliggande verksamheter samt verksamhetsplatser som faller utanför tillämpningsområdet för lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, ska vidta i händelse av en sådan olycka.	Kapitel 3
7	Uppgifter om hur underrättelser till berörd myndighet i annan stat ska lämnas enligt 6 kap. 10§ tredje stycket lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.	Kapitel 3

Tabell 1: Förklaring var innehåll från MSBFS 2015:8 finns i dokumentet.

1.4 Samråd

Den kommunala planen för räddningsinsats har tagits fram i samråd med berörd Sevesoverksamhet.

Även allmänheten ska ha möjlighet att lämna synpunkter på planen då den upprättas eller revideras. Planen ställs ut på kommunens hemsida i god tid innan den antas så att kommunen har möjlighet att ta hänsyn till synpunkterna.

1.5 Revidering

Kommunens plan för räddningsinsats ska uppdateras minst vart tredje år eller när det till följd av ändrade förhållanden finns anledning till det.

1.6 Delgivning

Den kommunala planen delges Länsstyrelsen Norrbottens län. Den presenteras även på Kalix kommuns hemsida.

2. Organisation av kommunal räddningstjänst vid allvarlig kemikalieolycka

2.1 Kalix räddningstjänst och Räddningssamverkan Nord

Kalix räddningstjänst ansvarar för räddningstjänst i Kalix kommun.

Kalix räddningstjänst är en av 19 kommuner i Räddningssamverkan Nord som är ett gränsöverskridande samarbete mellan räddningstjänster i Norr- och Västerbotten vilka leds från den gemensamma ledningscentralen i Luleå.

Samarbetet ger stora möjligheter att larma många räddningsresurser från hela regionen till större olyckor.

Kalix räddningstjänsts brandstationer, förmågor, specialresurser och samarbeten framgår i Kalix kommuns handlingsprogram för skydd mot olyckor.

2.2 Förmågor vid allvarliga kemikalieolyckor

Kalix räddningstjänst har en grundläggande förmåga att hantera olyckor med farliga ämnen. I samverkan med andra räddningstjänster i regionen har Kalix räddningstjänst dessutom speciella förmågor och resurser att hantera utsläpp av farliga kemikalier. Det kan till exempel handla om kemskyddsdräkter, indikeringsutrustning, större uppsamlingskärl, utrustning för att täta läckage och speciellt utbildad personal.

2.3 Räddningsinsats intill Sevesoanläggning

Vid en räddningsinsats vid en Sevesoanläggning kommer räddningstjänstens resurser, det vill säga utrustning, personal, kompetens, lednings- och samverkansförmågor att larmas ut efter olyckans specifika behov. Om olyckan får stor omfattning kommer Kalix räddningstjänst att samverka med regionens ledningscentral, den berörda verksamheten samt externa aktörer utifrån olyckans behov.

Verksamhet som lyder under den högre kravnivån enligt Sevesolagstiftningen skall ha framtagna insatsplaner som stöd till räddningstjänsten vid en räddningsinsats på objektet.

2.4 Alarmering

Räddningstjänsten larmas genom 112-samtal till SOS-alarm. Regionens ledningscentral kopplas in för medlyssning. Beroende på vilken typ av olycka som inträffat larmar ledningscentralen ut resurser enligt i förväg framtagna rutiner, så kallade larmplaner.

Beroende på olyckans typ och omfattning avgör ledningscentralen om ytterligare resurser ska larmas. Personalen i ledningscentralen och på skadeplats ska dessutom kontinuerligt utvärdera behovet av komplettering av de larmade resurserna, till exempel ytterligare räddningsenheter, specialistenheter eller tillförsel av ytterligare ledningskompetens.

2.5 Varning till allmänheten

Vid en olycka där det föreligger fara för människors liv och hälsa, miljön eller egendom och allmänheten behöver varnas och informeras så kan räddningstjänsten begära sändning av "Viktigt meddelande till allmänheten" (VMA). Meddelandet kan sändas ut via tyfoner, radio, TV och SMS. Vid ett VMA ska allmänheten söka information om händelsen och följa de uppmaningar eller instruktioner som ges.

3. Sevesoverksamhet av den högre kravnivån

3.1 Billerud Karlsborg.

3.1.1 Verksamhet

Billerud Karlsborg tillverkar säck- och kraftpapper samt massa för försäljning, främst inom Europa. Produktionen bedrivs dygnet runt. I de processer som behövs för produktion används ett antal farliga kemikalier, bland annat för att koka flis till massa och bleka pappersmassan.

3.1.2 Beredskapsorganisation

Billerud Karlsborg har en beredskapsorganisation som kan aktiveras vid en incident inom verksamheten. Beredskapsorganisationen består av lokal insatsstyrka samt nödlägesstab.

- **Lokal insatsstyrka:** Företagets egen insatsstyrka uppgår till ett minimum av två per skift, dygnet runt, året runt. Syftet med styrkan är att hantera nödlägen som kan uppstå under dygnets alla timmar. Kärnbemanningen består av en produktionstekniker som leder och fördelar arbetet för insatsstyrkan. En skifteselektriker som kan agera som vice insatsledare samt som vägvisare till ankommande räddningstjänst. Resterande medlemmar består av skiftgående personal från olika delar av verksamheten.
- **Nödlägesstab:** Nödlägesstaben leder och samordnar Billerud Karlsborgs arbete och upprätthåller kontakten med samhällsfunktioner som räddningstjänst, polis, sjukvård, kommunförvaltning, länsstyrelse samt media. Nödlägesstaben är utformad i funktioner med olika syften. Varje medlem i nödlägesstaben har en primär funktion men rollerna är utformade för att kunna bemannas av alla medlemmar beroende på nödläges art.

3.1.3 Särskilda risker

Företaget har gjort omfattande riskanalyser och med utgångspunkt från dessa identifierat förebyggande åtgärder för att minimera riskerna inom anläggningen.

Med utgångspunkt från de farliga ämnen som Billerud hanterar har dimensionerande scenarion för respektive ämne analyserats.

De farliga ämnen som vid en olycka kan tänkas påverka omgivningen är:

- **Klordioxidvatten:** En vätska med starkt stickande lukt som vid temperaturer över +11 grader bildar en giftig gas vid höga koncentrationer.
- **Terpentin:** En brandfarlig vätska som kan avge antändbara ångor i luft och orsaka explosion. Vid hög koncentration kan terpentin skada lungor och förorsaka njurskada.
- **Metanol:** En mycket brandfarlig vätska som kan avge antändbara ångor i luft och orsaka explosion. Vid kontakt med syror bildas giftiga gaser.
- **Syrgas:** En djupkyld kondenserad flytande gas. Ett läckage kan få till följd att brännbara material lätt antänds och brinner våldsamt.
- **Väteperoxid:** Ett oxiderande ämne som om det blir involverat i brand kommer att öka brandens intensitet och eventuellt övergå i ett explosionsartat förlopp.

- **Natriumklorat:** Ett starkt oxiderande ämne som kan självantända eller explodera vid kontakt med brännbara material. Vid reaktion med starka syror bildas giftiga och explosiva gaser.

Den bedömning som gjorts i samband med de riskanalyser som genomförts är att sannolikheten för en kemikalieolycka är låg.

3.1.4 Räddningsinsats

Nödlägeslarm ges med befintlig tyfonanläggning genom portvakten alternativt via operatör Lut och krafts försorg.

Produktionsledare insatsstyrkan bedömer om primära insatser och har ansvaret till kommunens räddningstjänst anländer.

Vid en insats har personal ur lokala insatsstyrkan i uppgift att dirigera räddningstjänst, ambulans eller annan extern resurs till rätt adress.

Detaljerad och uppdaterad information till räddningstjänsten i samband med en olycka ska tillhandahållas på plats av företaget i form av särskilt iordningsställda insatsplaner.

3.1.5 Övningar

Samverkansövningar sker årligen i syfte att öva verksamhetens interna plan och nödlägesorganisation tillsammans med kommunens plan för räddningsinsats. Övningarna innefattar både insats- och/eller ledningsövningar. Dessa sker tillsammans med verksamheten enligt en plan som revideras vart fjärde år.

3.1.6 Varning och information till allmänheten

Billerud Karlsborg har skickat ut information om företagets verksamhet och tillvägagångssätt vid varning till boende och anläggningar i närområdet.

Företaget har rutiner för hur allmänheten och omkringliggande verksamheter ska varnas vid en eventuell olycka. Varning av allmänheten kan ske med hjälp av räddningstjänsten som aktiverar varningssignalen "Viktigt Meddelande till Allmänheten", VMA.

3.1.7 Underrättelse till myndighet i annan stat

Om effekterna av en olyckshändelse, på ett företag som omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, skulle kräva åtgärder till skydd för befolkningen eller miljön i annat land än Sverige ska räddningstjänsten omedelbart meddela berörd myndighet i det landet.

Analys av tänkbara olyckshändelser har inte visat att sådana effekter kan påverka något grannland. Någon planering för sådan situation har därför inte gjorts.